

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра теоретического и славянского языкознания**

ЛЯХНОВИЧ
Анастасия Романовна

**АНАФОРА В СЛОЖНОПОДЧИНЕННОМ ПРЕДЛОЖЕНИИ С
ОТНОСИТЕЛЬНЫМ ПРИДАТОЧНЫМ В ИТАЛЬЯНСКОМ И
РУССКОМ ЯЗЫКАХ**

Аннотация к дипломной работе

Научный руководитель:
доктор филологических наук
профессор **Норман Борис Юстинович**

Минск, 2016

РЕФЕРАТ

Структура работы: перечень условных обозначений, введение, 4 главы, заключение, список использованной литературы, 10 приложений.

Полный объём работы: 87 печатных страниц.

Список источников литературы и языкового материала: 45.

Ключевые слова: АНАФОРА, АНТЕЦЕДЕНТ, КОРЕФЕРЕНТНОСТЬ, ОТНОСИТЕЛЬНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ВЕРШИНА, ПОКАЗАТЕЛЬ РЕЛЯТИВИЗАЦИИ, БЕЗВЕРШИННОЕ ОТНОСИТЕЛЬНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ, РАСЩЕПЛЁННАЯ ВЕРШИНА, ОТНОСИТЕЛЬНОЕ МЕСТОИМЕНИЕ, РЕЗУМПТИВНОЕ МЕСТОИМЕНИЕ.

Объект исследования: анафорические элементы итальянских и русских относительных предложений.

Предмет исследования: анафорические отношения как составляющая относительного подчинения в сложном предложении.

Цель работы: описать специфику участия анафорических элементов в образовании итальянских и русских относительных предложений.

Методы исследования: описательный, сравнительный и структурный методы на основе гипотетико-дедуктивного анализа.

Полученные результаты: в ходе исследования были построены две типологии относительных предложений. В первой типологии подробно описаны сходные и различные черты образования относительных предложений с именной, детерминативной, наречной и расщеплённой вершиной в итальянском и русском языках. Во второй типологии рассмотрены особенности употребления относительных и резумптивных местоимений, наречий и союзов в качестве показателей релятивизации в зависимом предложении. Также описаны явления анафорической связи внутри одного слова или в отсутствие маркера релятивизации.

Актуальность и новизна работы обусловлены универсальным характером и многогранностью проявлений анафорического отношения, отсутствием сопоставительных исследований объекта работы в русском и итальянском языке, определением общей типологии явлений данных языковых систем.

Применение результатов исследования. Данная работа может стать источником новых идей для развития методики преподавания итальянского языка для русскоговорящих студентов, а также полезной информацией для тех, кто изучает теорию и практику перевода. **Результаты работы** могут послужить фундаментом для дальнейшего исследования происхождения различных типов относительных предложений в итальянском и русском языке и проверки теорий передвижения и иерархии доступности.

РЭФЕРАТ

Структура працы: пералік умоўных пазначэнняў, уводзіны, 4 главы, заключэнне, спіс выкарыстанай літаратуры, 10 дадаткаў.

Поўны аб'ём працы: 87 старонак друкаванага тэксту.

Спіс літаратурных і моўных крыніц: 45.

Ключавыя словы: АНАФАРА, АНТЭЦЭДЭНТ, КАРЭФЕРЭНТНАСЦЬ, АДНОСНЫ СКАЗ, ВЯРШЫНЯ, ПАКАЗНІК РЭЛЯТЫВІЗАЦЫІ, БЕЗВЯРШЫННЫ АДНОСНЫ СКАЗ, РАСШЧЭПЛЕНАЯ ВЯРШЫНЯ, АДНОСНЫ ЗАЙМЕННІК, РЭЗУМПТЫЎНЫ ЗАЙМЕННІК.

Аб'ект даследавання: анафарычныя элементы італьянскіх і рускіх адносных сказаў.

Прадмет даследавання: анафарычныя адносіны як складнік адноснага падпарадкавання ў складаным сказе.

Мэта працы: апісаць спецыфіку ўдзелу анафарычных элементаў ва ўтварэнні італьянскіх і рускіх адносных сказаў.

Метады даследавання: апісальны, параўнальны і структурны метады на аснове гіпатэтычна-дэдуктыўнага аналізу.

Атрыманыя вынікі: падчас даследавання былі пабудаваны дзве тыпалогіі адносных сказаў. У першай тыпалогіі падрабязна апісаны падобныя і характэрныя рысы ўтварэння адносных сказаў з іменнай, дэтэрмінатыўнай, прыслоўнай і расшчэпленай вяршыняй у італьянскай і рускай мовах. У другой тыпалогіі разгледжаны асаблівасці ўжывання адносных і рэзюмптыўных займеннікаў, прыслоўяў і саюзаў ў якасці паказнікаў рэлятывізацыі ў залежным сказе. Таксама апісаны з'явы анафарычнай сувязі ўнутры аднаго слова і ў адсутнасці маркера рэлятывізацыі.

Актуальнасць і навізна працы абумоўлены універсальным характарам і шматбакоўнасцю праяў анафарычных зносін, адсутнасцю параўнальных даследаванняў аб'екта працы ў рускай і італьянскай мове, вызначэннем агульнай тыпалогіі з'яў дадзеных моўных сістэм.

Прымяненне вынікаў даследавання. Дадзеная праца можа стаць крыніцай новых ідэй развіцця метадыкі выкладання італьянскай мовы для рускамоўных студэнтаў, а таксама карыснай інфармацыяй для тых, хто вывучае тэорыю і практыку перакладу. **Вынікі даследавання** могуць служыць базай для далейшага даследавання паходжання розных тыпаў адносных сказаў у італьянскай і рускай мовах і праверкі тэорый руху і іерархіі даступнасці.

SUMMARY

Thesis structure: list of symbols and abbreviations, introduction, 4 chapters, conclusion, references, 10 annexes.

Number of pages: 87.

Number of references: 45.

Keywords: ANAPHORA, ANTECEDENT, COREFERENCE, RELATIVE CLAUSE, HEAD, STRATEGY OF RELATIVIZATION, HEADLESS RELATIVE CLAUSE, SPLIT ANTECEDENT, RELATIVE PRONOUN, RESUMPTIVE PRONOUN.

The object of the research: anaphoric elements of Italian and Russian relative clauses.

The subject of the research: anaphoric binding as a constituent part of relative clause subordination in a sentence.

The objective of the thesis: describing the specifics of the anaphoric elements' participation in the process of Russian and Italian relative clauses formation.

The research methods: descriptive, comparative and structural methods based on hypothetical-deductive analysis.

The results of the work. During the research two typologies of relative clauses were set up. In the first typology similar and different features of the relative clauses formation with the noun, semi-free, adverbial and split antecedents in Italian and Russian are described in detail. The other one is focused on the peculiarities of the use of relative and resumptive pronouns, adverbs and complementizers as the relativization strategies in the dependent clause. The phenomena of anaphoric binding within one word and reduced anaphoric binding have also been described.

The topicality of the thesis is conditioned by the lack of any comparative research of the phenomenon of anaphoric relation which is common for both Russian and Italian languages. **The originality** of the work consists in the building of the unique typology of this phenomenon in two different language systems.

Use of the thesis results. This paper can be a source of new ideas for developing teaching methods of Italian taught as a foreign language to Russian-speaking students. The work contains useful information for the students of Translation Theory and Practice. **The findings** can also become a base for the further research of relative clauses derivation in Russian and Italian and for testing the accessibility hierarchy and movement theories.